

ANA DİLİ ÖĞRETİMİNE YENİ YAKLAŞIMLAR

Nilgün AÇIK ÖNKAŞ*

ÖZET

Ana dilinin etkinlik alanları, anlama ve anlatma becerileri üzerine kuruludur. Ana dilinin işlek ve güzel kullanımı; anlama becerileri, okuma ve dinleme, anlatma becerileri, konuşma ve yazma eğitimlerinin etkili olarak gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Ana dilinin dört dil becerisi öğretilirken, dil bilgisi kuralları bunlar içerisinde eritilerek verilmelidir. Ana dilinin etkinlik alanlarının işlevselleştirildiği eğitim-öğretim biçiminde, öğrencilerin kelime hazinelerinin arttığı, düşünce ve yorum yeteneklerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Dil öğretimi öğrencilerde dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi becerileri geliştirmeyi amaçlar. Bu sebeple, ana dili dersleri bilgi dersi olmaktan çok, beceri ve alışkanlık kazandırma dersidir. Dil becerilerini geliştirmede çoklu ortam sağlamak, görsel malzemelerden, teknolojiye, diğer araç ve gereçlerden yararlanmak oldukça faydalıdır. Böylece dil öğretimi, bilgi aktarmacılığından kurtarılıp, öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini etkili olarak kullanabilecekleri, işlevsel hâle dönüştürülmüş olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ana dili öğretimi, dil becerileri, işlevsel dil öğretimi

New Approaches to the Teaching of Mother Tongue

ABSTRACT

Activity areas of the mother tongue are based on the skills of explaining and understanding. Effective and aesthetic use of the mother tongue is possible through the effective realization of comprehension skills, reading and listening skills, explanation skills, and speaking and writing education. While teaching the activity areas, that is, the above-mentioned four skills, grammar rules should be given through smooth integration with these four skills. In a teaching-learning approach where activity areas of the mother tongue were operationalized, it was observed that the vocabulary reservoir of the students was enhanced and their thinking and criticizing abilities were developed. Language teaching aims to improve various and integrated skills such as listening, speaking, reading and writing. Hence, mother tongue teaching courses should be courses aiming to instill skills and habits in students rather than courses aiming to transfer information. It is of great importance to capitalize on multimedia, visual materials, technology, and various other tools and devices while improving language skills. In this way, language teaching was made more functional to help students use their comprehension and explanation skills rather than only internalize the information.

Key Words: Mother tongue teaching, language skills, functional language teaching

Teknolojik gelişmelerin hızla ilerlediği dünyada, bilgisayar teknolojisinin de muazzam şekilde gelişmesiyle bilgiye ulaşmadaki hız, bir hayli artmıştır. Bu hız, "bilgi" kavramının yeniden tanımlandığı ve içinde yaşadığımız çağa adını verdiği bir dönemi beraberinde getirmiştir. Bilgiye verilen önemle birlikte, eğitim ve öğretim anlayışlarının gözden geçirilmesi, incelenmesi, eleştirilmesi, sorgulanması dönemi başlamıştır.

* Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, Öğretim Üyesi

Ana Dili Öğretimine Yeni Yaklaşımlar

Bilgiyi bir kuşaktan diğerine aktarma görevini taşıyan öğretim, bu süreçte oldukça önemlidir. Her toplum için öğretimin en önemli aracı ana dilidir. Toplumu oluşturan insanların, bireysel ve sosyal gelişimlerinde ana dilinin önemli bir yeri vardır.

Bireylerin başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri, eğitim sürecinde her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri şüphesiz ana dilini etkili kullanmalarına bağlıdır. Ana dilinin doğru ve etkili, bir biçimde kullanılması ancak, işlevsel bir dil öğretimi ile mümkün olacaktır. Bu çerçevede, dil öğretiminin işlevselliği doğrultusunda yeni ve çağdaş yaklaşımlar üzerine pek çok kişi kafa yormuş ve bunun neticesinde pek çok çalışma ortaya çıkmıştır (Özbay, 2003). Yapılan bütün bu çalışmalar, bilgi çağı içinde yer alan diğer ülkeler ve onların öğretim anlayışları çerçevesinde, ana dili öğretimini sorgulanmış, şu ana kadarki öğretim süreçleri yeniden gözden geçirilmiş, bilgi çağını yakalayabilecek, işlevsel dil öğretimi için, çözümler üretme üzerine düşünülmüştür.

İnsanın duyu boyutunu işlemek, düşünce gücünü geliştirmek, onu yaşadığı toplumun, kültürel ortamına katmak, her toplumun ana dilini bireylerine sevdirmesi, benimsetmesi, işlevsel ve etkili bir şekilde öğretebilmesi ile mümkündür. Bir öğrenme ve öğretme aracı olan dil ve dil öğretimi, bireyin öğrenim yaşantısında ve evrensel bir kimlik oluşturmasında, oldukça önemli bir yere sahiptir.

Ana dili dersi tüm derslerin temelidir. Yani bütün derslerin mihenk taşı kabul edilen ana dili dersinin öğretimi konusu, üzerinde düşünülmesi gereken en temel konudur. Bu ders, bir araç ders olarak okulda öğretimin temelini oluşturur (Demirel, 2003: 26). Ana dili dersinin etkinlik alanları anlama ve anlatma becerileri üzerine kuruludur. Ana dilinin işlek ve güzel kullanımı; anlama becerileri, okuma ve dinleme; anlatma becerileri konuşma ve yazma eğitimlerinin etkili olarak işlevselleştirilmesi ile mümkün olacaktır.

İşlevselleştirmenin sağlanabilmesi için, ana dili öğretiminde öncelikle, verimsizlik nedeni olarak görülen geleneksel öğretimin bir kenara bırakılması, uygulamalardaki yenilik ve değişiklikler ile yeni öğretim modellerinin yerleştirilmesi gerekir. Sever'e göre; ana dili öğretiminde, okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerinin kazandırılmasında, geleneksel anlayışa göre daha etkili olduğu, deneysel araştırma süreçlerinde saptanan tam öğrenme kuramı gibi, diğer çağdaş öğrenme kuramı ilkelerinin yaşama geçirilmesi için eğitimbilim birikiminden yararlanılmalıdır. Bu amaca yönelik olarak çoklu zekâ kuramının, tam öğrenme kuramının ve diğer öğretim anlayışlarının ayrı ayrı ya da kaynaştırılarak, dil öğretiminde uygulanmasına yönelik bilimsel araştırmalar giderek yoğunlaştırılmalı ve sonuçlar paylaşılmalıdır (Sever, 2002: 198).

Nilgün AÇIK ÖNKAS

Üniversitelerde dil öğretiminin öğrencilerde dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi çok yönlü ve girişik nitelikli becerileri geliştirmeyi amaçlaması; ana dili derslerinin bir bilgi dersi olmaktan çok, bir beceri ve alışkanlık kazandırma dersi (Sever, 2003: xii) olması gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Bazı üniversite mezunu bireylerin doğru, etkili ve güzel konuşamadıkları, yazamadıkları, dinleyemedikleri, okuyamadıkları hepimizce malumdur. Bunun temelinde inildiğinde bu bireylerin, üniversitelerde ve daha önceki eğitim yaşantılarında etkili ve işlevsel bir dil eğitimi almadıkları görülür. Duyarlı ve planlı bir öğretim hizmeti sağlandığında, etkili yöntem ve teknikler yanında, tam öğrenme modeli de işe koşularak, hemen hemen bütün öğrencilerin istenen evrensel nitelikleri kazanabilecekleri düşünülmektedir.

Ana dil dersi ile ilgili davranışların kazandırılmasına dönük etkinliklere ilköğretimden yükseköğretime kadar, öğretimin her kademesinde yer verilmektedir. Buna rağmen amaca ulaşılmadığı açıktır (Yangın, 2001: 1). Üniversitemizde "öğrenciler ana dilini iyi bilmiyor" saptamasından hareketle "Ana Dili" dersleri konulmuştur (Tezcan, 1983: 75). Adalı konu hakkında (1983: 31), "On bir yıllık bir öğrenim süresince gerçekleştirilemeyen ana dili öğretimi yükseköğretime aktarılmaktadır" der. Gerek ortaöğretimde, gerekse yükseköğretimde eğitimcilerin, en belli başlı yakınması öğrencilerin doğru dürüst yazmayı bilmemesi; bilgilerini açık, net, anlaşılır biçimde aktaramaması üzerinde yoğunlaşır (Adalı, 1983: 31). Bu genel başarısızlığın sebebi, ilköğretimden üniversiteye kadar ve üniversite yaşamı boyunca sürdürülen, ezbere dayalı eğitimidir. Öğrencilere eğitim sürecinde, okuma sevgisinin ve alışkanlığının kazandırılmamış olması (Tezcan, 1983: 73), dilin incelikleri, zarafeti çerçevesinde yaratma heyecanının hissettirilememesi öğrenciler için telafisi mümkün olmayan bir kayıptır.

İletişim sürecinin, gönderen, mesaj, kanal ve alan olmak üzere dört temel ögesi bulunmaktadır. Dil açısından bakıldığında, gönderen mesajını konuşarak veya yazarak gönderebilir. Alan ise mesajı dinleyerek ya da okuyarak alabilir. Bu durumda gönderenin yazılı veya sözlü anlatım; alanın ise dinlediğini ya da konuştuğunu anlama becerilerine hâkim olması gerekir. Böyle olmadığı takdirde sağlıklı bir iletişimden söz etmek mümkün değildir (Yangın, 2001: 2). Dil anlama ve anlatma olarak iki yönde gelişip ilerlediğinden, dille iletişimin gerçekleşmesinde bu iki yön birlikte, biri ötekine bağlı ve orantılı olarak işleyecektir. Birey anlam evrenini, ana dili aracılığıyla oluşturduğu duygu ve düşüncelerle örür (Tezcan, 1983: 31). Dil-düşünce ilişkisi çerçevesinde, ana dili dersinin amacı yabancı dil öğretiminden daha ayrıntılı olarak, "düşünme" ve "anlama" becerilerini geliştirme ve zenginleştirme üzerine yoğunlaşmalıdır (Tezcan, 1983: 75).

Ana Dili Öğretimine Yeni Yaklaşımlar

Ana dili öğretimi öğrenciyi iki yönden etkiler. Birincisi, ana dilini doğru ve güzel kullanmak, anlatım gücünü artırmak; ikincisi, düşünce derinliği ve olgunluğu kazandırmak, kişiliği geliştirmek. Bu doğrultuda, ana dilinin etkinlik alanlarına dikkat edilerek yapılan eğitim-öğretimle öğrencilerin kelime hazinelerinin arttığı, daha eleştirel, yoruma yönelik, sentez düzeyinde kavramalara yaklaştıkları gözlemlenmiştir. Üniversitelerde ana dili derslerinin, sevilen, zevkli, verimli bir çalışma alanı hâline getirilmesi, üniversite mezunlarının ana dilini kullanma becerilerini olumlu yönde etkileyecektir.

Ana dili öğretimi, kişilik gelişiminde belirleyici bir işleve sahiptir. Çünkü anlama ve anlatma becerilerinin edindirilmesi sürecinde kullanılan araçlar (metinler ve diğer), sanatçı duyarlılığı, dilin anlatım gücünü oluşturmuş yaşam durumlarıdır. Anlamaya ve anlatmaya dayalı etkinliklerle örülen etkileşimin sağladığı öğretim ortamları, öğrencilerin yeni deneyimler kazanmasını sağlar (Sever, 2002: 191). Üniversite mezunu bütün bireylerin, dinamik ve çağdaş medeniyet seviyesine ulaşmış, hatta aşmış kültürel birer kimlik edinebilmeleri için, ana dili öğretiminin sağlıklı düşünme, tartışma ve etkili iletişim kurma becerisi edindirme sürecinde oldukça işlevsel olması gereklidir. Anlama ve anlatma etkinliklerinin işlevselliği, düşüncenin oluşmasına, gelişmesine ve paylaşılmasına imkân sağlar. Düşünce üretme ve tartışma etkinlikleriyle sürekli beslenen ve zenginleşen eğitim ortamları, dilin etkili bir iletişim aracı olmasına kaynaklık eder. Üniversitelerde ana dili öğretimi, öğrencilerin dili kullanma becerisi, dil bilinci, dil duyarlılığı ve yaratıcılığını ortaya çıkarmalıdır.

Böylelikle yeni nesilleri, değişen ve hızla gelişen dünyanın yansıttığı gereksinimleri karşılayacak biçimde çağdaş yöntemlerle eğitecek, bilgi ve donanımlı olmalarına yardımcı olabileceğiz. Bu yaklaşım çerçevesinde, sorgulayan, yeterlik düzeyi yüksek, dinamik, araştırmacı, nitelikli bireyler topluma kazandırılabilir.

Dil eğitimi ve dil öğretimi kavramları, yeteri kadar ve kesin çizgilerle ayrıştırılmadığı için, yalnızca dil öğretimi yapılmaktadır. Bunun sonucu olarak da, hemen herkes, dilin özelliklerini, önemini bilmekte, ancak bunları etkili ve yerli yerinde kullanma alışkanlığı kazanmamaktadır (Yalçın, 2002: 16). Üniversitelerde ana dili öğretiminin işlevselliğini arttırmak için, öğretimin eğitici sosyal faaliyetlerle desteklenmesi gerekmektedir. Böylelikle üniversitelerde okuyan bireyler, sosyal faaliyetler yaparken, dil becerilerini uygulama sırasında geliştirebilecekler, bu becerileri kalıcı davranış hâline getirebileceklerdir. Bu konuda Sever (2002: 192); "Ana dili öğretimi bir bilgi dersi olmaktan çok, bir beceri ve alışkanlık kazandırma dersidir; beceriler de uygulama yoluyla kazandırılır. Öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerinin

Nilgün AÇIK ÖNKAS

geliştirilmesinde en etkili yol, öğretim sürecinde öğrenciyi etkin kılacak ve onu uygulamaya yönlendirecek eğitsel önlemlerin alınmasıdır” der. Öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisi konu alanına ilişkin becerilerinin, programın amaçlarına uygun ve tam olarak kazandırılabilmesi için, her öğrenciye anılan becerileri sinayabileceği fırsatların yaratılması gerekir. Ana dili öğretiminde, dil becerilerinin uygulamalı çalışmalarla sürekli yinelenerek, kalıcı davranışlara dönüştürülebileceği gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ana dilinin uygulamalı olarak öğretilmesindeki amaç, insan beyninin kapasitesini dil öğretimine uygun bir biçimde planlamaktır (Yalçın, 2002: 10). Beyin üzerinde yapılan araştırmaların "çoklu zekâ", "duygusal zekâ", "beyin temelli öğrenme", "proje tabanlı öğrenme" kuramlarına zemin oluşturduğu, kalıcı ve etkin öğrenmeyi sağlayacak malzemeler ile öğretim tekniklerinin geliştirilmesine önemli katkıda bulunduğu bilinmektedir (Yemenici, 2002: 33). Öğretim faaliyeti, gerçekten de çok boyutlu ve karmaşık bir eylemdir (Yıldız, 2003: 6). Bu sebeple, dil becerilerini geliştirmede çoklu ortam sağlanmalı, görsel malzemeden, değişik araç ve gereçlerden yararlanılmalıdır (Demirel, 2003: 20).

Dil öğretiminin bilgi aktarmacılığından kurtarılıp, öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini etkili olarak kullanabilecekleri hâle dönüştürülmesi gerekmektedir. Dil öğretimi etkili hâle getirilebildiğinde, bireyde eleştirel okur-yazarlık olgusu kendiliğinden yerleşmiş olacak, bunun sonrasında bilgi kendiliğinden öğrenilecektir. Yalnız bu süreçte Adalı'nın da ifade ettiği gibi (1983: 85); ana dilini öğrenme, ayırma, çözme, birleştirme, düzenleme gibi işlemleri gerektiren konuşma, dinleme, yazma, okuma etkinlikleriyle gelişen, bireye özgü bir anlam evreni, oluşturma evresi göz ardı edilmemelidir.

Ana dilin etkinlik alanları; okuma, dinleme, konuşma, yazma birlikte öğretilirken (Demirel, 2003: 18), dil bilgisi kuralları da bunlar içinde verilmelidir. Ayrıca dil bilgisi işlenmesi soğuk ve sevimsiz olmaktadır. Hali hazırda üniversitelerde verilen ana dili derslerinde, genellikle sade, kuru ve sıkıcı dil bilgisi dersi işlenmektedir. Yakın geçmişe kadar, üniversitelerde okutulan ana dili derslerinin bazı öğretim elemanları tarafından dil bilgisi öğretimine dönüştürüldüğü bilinen bir gerçektir (Sever, 2002: 194). Maalesef bu şekilde yürütülen dil derslerinden verim alınmamakta, bireyler üretken, dinamik, çağdaş dünyaya yakışan, kendini ifade edebilen, farklı bakış açılarına sahip olarak yetişmemektedirler. Halbuki, dil derslerini okutmakla görevli öğretim elemanları, öğrencilerin dili bir düşünme ve iletişim aracı olarak doğru ve etkili kullanmalarını sağlayacak, öğretim ortamları yaratmalıdırlar (Sever, 2002: 194).

Ana Dili Öğretimine Yeni Yaklaşımlar

Üniversitelerde dil öğretiminin genel amacı okuma kültürü edinmiş, düşünen, duyarlı bireyler yetiştirmektir. Bu sebeple, öğretim yalnızca dil bilgisi dersine dönüştürülmüş, kuru, sıkıcı bilgilerle değil; okuma ve anlatma eğitimini temel alan, uygulamalara yönelik olmalıdır. Okuduğunu ve dinlediğini layığıyla anlayamayan, duygu ve düşüncelerini doğru ve etkili anlatamayan öğrencilerden, eleştirel okur-yazarlık, yaratıcılık bekleyemeyiz.

Ana dilinin, salt bilgilerinin aktarılması ve belletilmesinden çok, düşünme yeteneğini geliştirici bir yöntemle öğretilmesi gerekir. Bu sebeple metin çözümlemesi bu ders için vazgeçilmez bir çalışma olmalıdır. Seçilmiş metinlerin çözümlenip yorumlanmasıyla bir yandan kavrayış ve irdeleme gücünün geliştirilmesi, öbür yandan ana dilinin anlatım gücünün, inceliklerinin tanınması, kelime varlığının sindirilmesi ve zenginleştirilmesi sağlanır. Bu çalışmayla öğrenciye eleştirel okuma, mantık düzeni içinde düşünme ve düşüncelerini açıklama yeteneği kazandırılır (Tezcan, 1983: 76). Böyle bir eğitimle her şeyden önemlisi, üniversite öğrencisi kimliğiyle birey, kendisine özgü bir, üslûp geliştirir ve çağdaş birey olma yolunda önemli adımlar atar.

Çağdaşlaşan dünyada öğrencileri, dinamik, üretken, yaratıcı zekaya sahip kılan bir dil öğretimine ihtiyaç vardır. Örneğin; ana dili öğretimi doğası gereği bir sanat eğitimi sürecidir. Öğrenci yaratıcı yetilerinin ve gizilgüçlerinin açığa çıkartılabilmesi için, düzeyine uygun sanat niteliği olan metinlerle karşılaştırılmalıdır. (Sever, 2002: 192). Bu metinler ana dilinin bütün etkinlik alanlarını etkili bir şekilde harekete geçirecektir. Bu nedenle ana dili öğretiminde kullanılan metinler, dilin anlatım gücünü ve güzelliğini ortaya koyabilecek, yazın-yaşam ilişkisi kurulabilecek şekilde seçilmelidir. Seçilen metinlerin incelenmesi çalışmaları, öğrenciyi düşünmeye, duygu ve düşüncelerini açıklamaya, eleştirel bir gözle okumaya yöneltten çalışmalar olmakla birlikte, edebî ürünlerin değerinin anlaşılması, okuma becerisinin ve alışkanlığının kazanılması, sanat beğenisinin geliştirilmesi açısından da önem taşımaktadır (Tezcan, 1983: 76). İşte bu süreçte ana dilinin dört etkinlik alanı içine katılarak, doğal ortamda dilbilgisi kuralları öğretilmelidir. Böyle olursa dilbilgisi kuralları, öğrenciler tarafından daha kolay benimsenecek ve kullanılacaktır. Bu doğal öğrenme ortamı içinde, dil bilinci ve duyarlılığı kendiliğinden gelişecektir.

Sonuç ve Öneriler

Ana dili öğretiminin genel amacı, okuma kültürü edinmiş, düşünen, duyarlı bireyler yetiştirmektir. İlköğretimde başlayan, üniversitede devam eden öğretim serüveninin, bütün basamakları arasında bütünlük olmalı, bu doğrultuda kazandırılan davranışlar, aşamalı bir yol izleyerek, gittikçe geliştirilmelidir.

Nilgün AÇIK ÖNKAS

Üniversiteler ana dili öğretiminin en yetkin olarak verilmesi gereken kurumlar olarak, ülkelerin bilgiyi üreten ve ihraç eden bilim toplumlari haline gelebilmelerine; eleştirel, yaratıcı, düşünen, kendilerini ve dünyayı sorgulayan, geliştiren, bireyler yetiştirebilmelerine önderlik etmelidir.

Üniversite öğrencileri etkili ve işlevsel bir ana dili öğretimi ile, anlama, düşünme, konuşma, yorumlama (eleştirel okur-yazarlık / görsel okur-yazarlık) becerilerini geliştirerek, çağdaş, pratik ve güncel bilgi donanımına sahip bir kimlik sahibi olacaklar; uluslar arası platformda seçkin kişilikleri ile dikkat çekeceklerdir.

Üniversitelerden ana dili öğretimi konusunda beklenen, özgünlük ve farklılıklar üzerine kafa yormuş öğretim üye ve elemanlarının, öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, onları çağdaş dünyaya ulaştıracak, onların günlük yaşantılarıyla ilintili, işlevsel öğrenmelerini destekleyici öğretim yaklaşımları sergilemeleridir. Öğretim ortamları, çoklu ortam, görsel malzemeler, teknoloji, diğer araç ve gereçler bakımından zenginleştirilmeli, yeniden yapılandırma yaklaşımı çerçevesinde işlevsel eğitim öğretim yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ADALI, Oya. (1983). "Anadili Olarak Türkçe Öğretimi Üstüne", *Türk Dili*, S. 379, Ankara.
- DEMİREL, Özcan. (2003). *Türkçe Öğretimi*, Ankara.
- DEMİREL, Özcan. (2003). *Yabancı Dil Öğretimi*, Ankara.
- KARAKOYUNLU, (2002). "Öğretim Dilinde Türkçe", Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını, *Uluslar arası Bilgi Şöleni*, Bildiriler, Ankara.
- KAVCAR, Cahit, Ferhan OĞUZKAN. (1987). *Türkçe Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri*, Ankara.
- KAVCAR, Cahit. (1988). Türkçe Öğretiminde Dramatizasyon Yöntemi, Türk Dilinin Öğretimi Toplantısı, AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- KILIÇ, Abdurahman, Serdal SEVEN. (2003). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, Ankara.
- MEB. (1986). *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Klavuzu*, Ankara.
- ÖZ, Feyzi. (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*, Ankara.
- ÖZBAY Murat. (2003). *Türkçe Öğretimi Bibliyografyası*, Ankara.
- SABAN, Ahmet. (2001). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitimi*, Ankara.
- SEVER, Sedat. (1997). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*, Ankara.
- SEVER, Sedat, Ferhan OĞUZKAN, Cahit KAVCAR. (1997). *Türkçe Öğretimi*, Ankara.

Ana Dili Öğretimine Yeni Yaklaşımlar

- SEVER, Sedat. (2002). "Öğretim Dili Olarak Türkçenin Sorunları ve Öğretme-Öğrenme Sürecindeki Etkili Yaklaşımlar", Türkçenin Dünü, Bugünü, Yarını, *Uluslar arası Bilgi Şöleni, Bildiriler*, Ankara.
- YALÇIN, Alemdar. (2002). *Türkçe Öğretim Yöntemleri, Yeni Yaklaşımlar*, Ankara.
- YANGIN, Banu. (2001). İlköğretimde Türkçe Öğretimi, *İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme, Öğretmen El Kitabı*, Ankara (MEB).
- YEMENİCİ, Alev. (2002). "Beyin Araştırmaları Işığında Eğitim", *Popüler Bilim*, Eylül Sayısı.
- YILDIZ, Cemal. (2003). *Ana Dili Öğretiminde Çağdaş Yaklaşımlar ve Türkçe Öğretimi*, Ankara.
- YILMAZ, Hasan. (2001). *Bu Kitabı Lütfen Okur musun Öğretmenim*, Konya.
- TEZCAN, Nuran. (1983). "Yüksek Öğretimde Anadili Öğretimi", *Türk Dili*, S. 379, Ankara.